

Το Βιβλιογραφικό τεστ

Το **Βιβλιογραφικό τεστ** γίνεται σε όλα τα αρχαία ιστορικά κείμενα με σκοπό να διαπιστώσει ποια πιθανότητα έχουν τα αντίγραφα που έχουμε σήμερα στα χέρια μας να είναι πιστά αντίγραφα των πρωτοτύπων και τα κείμενα να μην έχουν υποστεί αλλοιώσεις.

Οι **ερωτήσεις** του τεστ είναι:

1. **Πόσα αντίγραφα υπάρχουν;** Όστε να τα συγκρίνουμε μεταξύ τους. Προφανώς, όσο περισσότερα αντίγραφα έχουμε, τόσο το καλύτερο.

Απάντηση: Υπάρχουν πάνω από 24.000 αντίγραφα της Καινής Διαθήκης στα Ελληνικά, Συριακά, Λατινικά, Κοπτικά και Αραμαϊκά.

Αντίγραφα άλλων αρχαίων έργων:

«Χρονικά» Τάκιτου: 2, «Ιστορία» Θουκυδίδη: 8, «Ιστορία» Ηροδότου: 8, «Ιλιάδα» Ομήρου: 647, διάφορα έργα του Σοφοκλή: 100, του Πλάτωνα: 7.

2. **Πού βρέθηκαν αυτά τα αντίγραφα;** Αν όλα προέρχονται από το ίδιο μέρος, είναι πιο πιθανό να έχουν υποστεί τα κείμενα αλλοιώσεις. Αν όμως προέρχονται από διαφορετικά μέρη και σε έγιναν σε διαφορετικές εποχές, τότε το να γίνουν αλλοιώσεις είναι πιο δύσκολο.

Απάντηση: Όσον αφορά την Καινή Διαθήκη, έχουν βρεθεί αντίγραφα σε Αίγυπτο, Παλαιστίνη, Συρία, Τουρκία, Ελλάδα, Ιταλία.

3. **Πόσο χρονικό διάστημα μεσολαβεί μεταξύ των πρωτοτύπων και των αρχαιότερων αντιγράφων που έχουμε;** Προφανώς όσο μικρότερο είναι αυτό το χρονικό διάστημα τόσο πιο αξιόπιστο θεωρείται το κείμενο.

Απάντηση: Τα αρχαιότερα αποσπάσματα από κείμενα της Καινής Διαθήκης χρονολογούνται μέσα στις πρώτες δεκαετίες του 2^{ου} αιώνα π.Χ.. Επίσης υπάρχουν αντίγραφα που χρονολογούνται μέσα στα επόμενα 300 – 400 χρόνια: Ο Σιναϊτικός κώδικας, ο Αλεξανδρινός κώδικας και ο κώδικας του Βατικανού.

Για άλλα γραπτά της αρχαιότητας:

«Ιστορία» Θουκυδίδη: το αρχαιότερο αντίγραφο που έχουμε έχει 1300 χρόνια απόσταση από το πρωτότυπο, «Ιστορία» Ηρόδοτου: 1350, «Ιστορία» Τάκιτου: 750 χρόνια, «Χρονικά» Τάκιτου: 950 χρόνια (και υπάρχει μόνο ένα αντίγραφο).

4. **Ποιές διαφοροποιήσεις υπάρχουν μεταξύ των διαφόρων αντιγράφων;** Αν τα αντίγραφα μεταξύ τους παρουσιάζουν πολλές διαφορές δεν μπορούμε να γνωρίζουμε τι τελικά αναφέρουν τα πρωτότυπα. Αν όμως οι διαφορές είναι λίγες και μικρής σημασίας, τότε τα αντίγραφα έχουν μεταφέρει με αξιοπιστία τα πρωτότυπα κείμενα.

Απάντηση: Λαμβάνοντας υπόψη ότι τα γράμματα του ελληνικού αλφαβήτου μοιάζουν πολύ μεταξύ τους και ότι οι συνθήκες κάτω απ' τις οποίες δούλευαν οι αντιγραφείς ήταν πρωτόγονες, φαίνεται σχεδόν αναπόφευκτο ότι στο κείμενο θα είχαν παρεμφερήσει λάθη στην αντιγραφή. Καταρχήν, τα γυαλιά ανακαλύφθηκαν το 1373 στη Βιέννη και σίγουρα ο ασιγματισμός δεν ήταν πάθηση άγνωστη στον κύκλο των αντιγραφέων. Αυτό επιδεινωνόταν απ' το γεγονός ότι ήταν γενικά δύσκολο να διαβάσει κανείς ξεθωριασμένα χειρόγραφα, στα οποία κάποιο μελάνι

είχε ξεβάψει. Και υπήρχαν και άλλοι κίνδυνοι -για παράδειγμα, η έλλειψη συγκέντρωσης των αντιγραφών. Οπότε, παρόλο που οι αντιγραφείς ήταν κατά κανόνα εξαιρετικά προσεκτικοί, τα λάθη δεν αποφεύχτηκαν. Αλλά υπάρχουν και παράγοντες που ενεργούν αντισταθμιστικά ως προς αυτό. Για παράδειγμα, μερικές φορές η μνήμη του αντιγραφέα τον εξαπατούσε. Μεταξύ του χρόνου που διάβασε το κείμενο και του χρόνου που το αντέγραψε η σειρά των λέξεων μπορεί να άλλαξε. Μπορεί να κατέγραψε τις σωστές λέξεις αλλά σε λάθος σειρά. Αυτό όμως δεν είναι κάτι το τραγικό για την ελληνική γλώσσα η οποία, αντίθετα απ' την αγγλική, είναι μια γλώσσα που έχει πτώσεις. Που σημαίνει ότι, ενώ στα αγγλικά υπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ του, "dog bites man" και "man bites dog", ("ο σκύλος δαγκώνει τον άνθρωπο" και "ο άνθρωπος δαγκώνει τον σκύλο"), στα ελληνικά η σειρά των λέξεων δεν δημιουργεί πρόβλημα. Μία λέξη είναι το υποκείμενο της πρότασης -και αυτό φαίνεται από την πτώση- και δεν έχει καμία σημασία σε ποια θέση βρίσκεται. Συνεπώς, η έννοια της πρότασης δεν αλλοιώνεται αν οι λέξεις δεν είναι στη σωστή σειρά. Οπότε, ναι, υπάρχουν μερικές παραλλαγές στα κείμενα των αντιγράφων, αλλά γενικά πρόκειται για παραλλαγές αυτού του τύπου, οι οποίες είναι άνευ σημασίας. Οι διαφορές στην ορθογραφία είναι ένα άλλο παράδειγμα. Π.χ κάποιες εκτιμήσεις κάνουν λόγο για έναν όγκο διαφορών μεταξύ των αντιγράφων της τάξεων των 200.000! Ο αριθμός φαίνεται μεγάλος, αλλά αυτό είναι παραπλανητικό εξαιτίας του τρόπου με τον οποίο μετριούνται οι παραλλαγές. Αν μία λέξη ήταν γραμμένη ανορθόγραφα σε δύο χιλιάδες χειρόγραφα, αυτό μέτραγε σαν δύο χιλιάδες λάθη.

Είδη λαθών:

- Παράλειψη ή μεταφορά άρθρων: «Ο Ιησούς Χριστός ο Κύριος» και «Ο Κύριος Ιησούς Χριστός».
- Παράλειψη αποσπασμάτων όπως π.χ. της επ' αυτοφώρω μοιχευομένης σε μερικά αντίγραφα που δεν αφορά και δεν επηρεάζει θέματα διδασκαλίας και πίστης
- Παράλειψη του Μάρκου ις' 9-20 στο Σιναϊτικό κώδικα και τον κώδικα του Βατικανού. Υπάρχει όμως στον Αλεξανδρινό κώδικα και σε άλλα αντίγραφα. Η εντολή που περιέχει σχετικά με το βάπτισμα, όμως, μπορεί να βρεθεί στα αντίστοιχα εδάφια του Ματθαίου κη' και στην Α' Πέτρου γ' 21.
- Παράλειψη του Α' Ιωάννου ε' 7. Η τριαδικότητα του Θεού όμως μπορεί να διαπιστωθεί και από άλλα εδάφια της Καινής Διαθήκης.
- Παράλειψη των αποσπασμάτων από το Λουκά κβ' 19-20 & 43-44.

Επομένως μιλάμε κυρίως για λάθη ορθογραφικά και φρασεολογικά (σειρά λέξεων στη φράση) για τα οποία πολλές σύγχρονες μεταφράσεις παραθέτουν υποσημειώσεις με τις διάφορες παραλλαγές.

Σε αμφισβήτηση, τελικώς, τίθεται μόλις το 0,5% του κειμένου (40 γραμμές από τις 20.000), σε αντίθεση με το 5% του κειμένου της Ιλιάδας (764 γραμμές από τις 15.600) και όπως σημειώνει και ο πολύ γνωστός για τις διατριβές του πάνω στην κριτική κειμένου, Frederik Kenyon, κανένα από τα δόγματα της χριστιανικής πίστης δεν τίθεται σε αμφισβήτηση από αυτές τις διαφοροποιήσεις μεταξύ των

αντιγράφων. Άλλωστε η εσωτερική συνέπεια μεταξύ των κειμένων της Καινής Διαθήκης στα διάφορα αντίγραφα είναι της τάξης του 99,5%.

Πηγές:

http://executableoutlines.com/ca/ca_so.pdf

http://www.cbc.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=152&Itemid=33

http://www.pinpointevangelism.com/Bible_Manuscripts.pdf